

JAARBERICHT 2019

Netwerken Palliatieve Zorg (NPZ) Groningen

Voorwoord /3

1
**De drie
netwerken Palli-
atieve Zorg in de
provincie Gronin-
gen /4**

2
De netwerken /5

3
**Highlights
uit 2019 /8**

4
**Leren en
verbeteren /10**

5
Overige /11

Jaarbericht 2019

Netwerken Palliatieve Zorg (NPZ) Groningen

Voorwoord

In dit jaarbericht blikken we met plezier terug op de activiteiten en gebeurtenissen die in 2019 hebben plaatsgevonden. Activiteiten die we met alle betrokkenen konden waarmaken. Zowel landelijk als provinciaal zijn er veel ontwikkelingen.

Een waar we trots op zijn is de totstandkoming van een nieuwe, toekomstbestendige structuur voor de netwerken en het daarbij behorende convenant. De netwerkbijeenkomsten zijn inspirerend geworden en de provinciale regie groep is slagvaardig. Vanaf 2020 zijn de bestuurders ook betrokken middels het bestuurlijk overleg

Een andere mooie ontwikkeling is dat veel organisaties, met name binnen de verstandelijk gehandicaptenzorg en de ouderenzorg, in 2019 zijn gestart met de zelfevaluatie palliatieve zorg als hulpmiddel bij de implementatie van het Kwaliteitskader palliatieve zorg.

Vanuit de landelijke subsidie geestelijke zorg thuis zijn de netwerken palliatieve zorg voortvarend aan de slag gegaan met het realiseren van een infrastructuur voor de inzet van geestelijke zorg thuis als ook voor het realiseren van scholingen en aansluiting bij multidisciplinaire overleggen. Kortom, we hebben in 2019 mooie stappen gezet waar we u graag over willen informeren via dit jaarbericht.

Veel lees plezier.

Jacqueline Tijhaar, coördinator van de drie netwerken palliatieve zorg Groningen
j.tijhaar@elann.nl

1

De drie netwerken Palliatieve Zorg in de provincie Groningen

Via verschillende activiteiten stimuleren en verbinden de netwerken, organisaties en hun medewerkers om de zorg voor mensen in hun laatste levensfase te verbeteren. In dit jaarbericht leest u wat de netwerken Groningen Centraal, Groningen Zuidoost en Groningen Noord ondernomen hebben in 2019.

De indeling van de drie Netwerken Palliatieve Zorg Centraal, Noord en Zuidoost is door de herindeling van de gemeenten diffuser geworden:

- **Het netwerk Centraal:**
De gemeenten Groningen (bestaande uit de plaatsen Groningen, Hoogkerk, Haren en Ten Boer), de gemeente Westerkwartier (bestaande uit de plaatsen Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn) en een deel van de gemeente Midden Groningen (met de plaatsen Hoogezand, Sappemeer en het westelijk deel van Slochteren)
- **Het netwerk Zuidoost Groningen:**
Het oostelijk deel van gemeente Midden Groningen (bestaande uit Slochteren), de gemeente Oldambt (bestaande uit de plaatsen Winschoten

en Scheemda), de gemeente Pekela (met de plaatsen nieuwe en oude Pekela), gemeente Stadskanaal (met de plaatsen Staskanaal, Onstwedde en Musselkanaal), de gemeente Veendam (Veendam en Wildvank), de gemeente Westerwolde (Vlagtwedde, Ter Apel en Belingwolde).

- **Het netwerk Groningen Noord:** Het Hogeland (bestaande uit de plaatsen Uithuizen, Bedum, Winsum, Uithuizermeeden), de gemeente Appingedam, de gemeente Delfzijl (Delfzijl, Farmsum, Wagenborgen), de gemeente Loppersum (met de plaatsen Loppersum, Middelse, Stedum).

NB. De bijna vijftig organisaties van de drie netwerken werken samen waar mogelijk en apart als het moet. Op de netwerksite vindt u alle aangesloten organisaties www.netwerk-palliatievezorg.nl/groningen

In de provincie Groningen wonen 585.486 inwoners (peildatum 1 oktober 2019, CBS)

Netwerkcoördinator

De coördinatie van de netwerken is ondergebracht bij de Elann. Netwerkcoördinator is Jacqueline Tijhaar

Financiering

De drie netwerken palliatieve zorg worden gesubsidieerd door het ministerie van VWS. Elann is penvoerder voor de drie netwerken.

2

De netwerken

De mens in de palliatieve fase en zijn/haar naaste(n)

Spil in alles wat de netwerken palliatieve zorg ondernemen, is de mens in de palliatieve fase die zijn/haar eigen regie voert of op verzoek hierin wordt ondersteund. Palliatieve fase kan jaren, maanden, weken duren.

'Aandachtsvelder' palliatieve zorg/ hulpverleners

De deelnemende organisaties werken met aandachtsvelders palliatieve zorg. Deze functionaris heeft een taak/rol in de palliatieve zorg binnen de eigen organisatie. Uitgangpunt is dat een aantal mensen in de organisatie speciale aandacht heeft voor het thema 'palliatieve zorg'. De verzorgende of verpleegkundig aandachtsvelder palliatieve zorg (PZ) richt zich op:

- bevordering van de eigen deskundigheid ten aanzien van PZ
- draagt zorg voor het bevorderen van deskundigheid binnen de afdeling ter verhoging en bewaking van de kwaliteit van de PZ
- is de aanspreekpersoon voor PZ voor het betreffende team/afdeling of organisatie. En in die hoedanigheid verantwoordelijk voor het doorgeven van informatie over PZ. Doorgeven aan het team, maar ook het doorgeven van signalen vanuit de praktijk aan een contactpersoon binnen de organisatie of richting coördinator van de netwerken.

(Bron. profiel aandachtsvelder netwerken pz Groningen, 2017)

De organisaties

Alle deelnemende organisaties zijn zowel te vinden in het nieuwe [convenant](#) als mede ook met een link op de [netwerksite](#).

Nieuwe structuur

Met de komst van een nieuw convenant in 2019 is tegelijk een nieuwe structuur gebouwd:

strategisch

bestuur

- eigenaarschap
- verantwoording resultaten
- neemt besluiten
- 2x per jaar overleg

tactisch

provinciale regiegroep

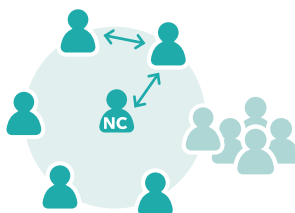
- krijgt opdrachten vanuit bestuur
- geeft advies aan bestuur: beleidsvoorbereidend
- werkt signalen uit vanuit de basis
- klankbord netwerkcoördinator (NC)
- leden zijn gemandateerd 5x per jaar

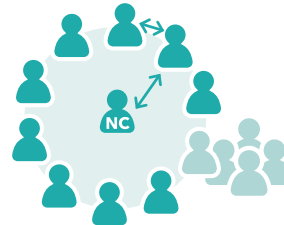
operationeel

netwerken

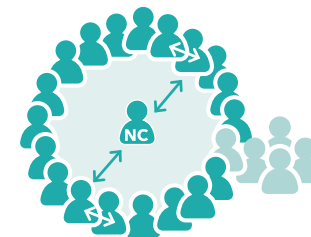
Netwerk Noord

Netwerk Zuid Oost

Netwerk Centraal

+ werkgroepen: VG, paramedici, publieksbijeenkomsten en scholing

Elann penvoerder en werkgever coördinator palliatieve zorg

De netwerkbijeenkomsten hebben in 2019 per netwerk 5 keer plaatsgevonden. Sinds 2018 is de invulling van de netwerkbijeenkomsten veranderd. Een uur wordt gebruikt voor uitwisseling. Wat gaat goed, wat wil je delen en tegelijkertijd worden signalen over wat beter kan besproken. Zo nodig worden hier acties op uitgezet. Zo is bijvoorbeeld een start gemaakt met het ontwikkelen van een palliatieve kit. Deze is vervolgens opgepakt door het PPTG en zal 2020 beschikbaar zijn op meerder uitgeefpunten in de provincie. Het andere uur wordt ingevuld door de leden met een inhoudelijk thema, zoals complementaire zorg, multiculturele palliatieve zorg, USD4, zorg voor de zorgende, de zelfevaluatie, het zorgpad palliatieve zorg, positieve gezondheid en palliatieve zorg.

De provinciale regiegroep is de plek waar de signalen van knelpunten uit de zorg vanuit de Netwerken worden omgezet in beleidsvoorstellen op het vlak van de organisatie, de coördinatie en de uitvoering van de palliatieve zorg. De regiegroep is tevens een plek waar opdrachten vanuit het Bestuurlijk overleg uitgewerkt en uitgezet worden. De groep is in 2019 gestart en bestaat uit:

- **DDG**
Vertegenwoordiging op directie- of beleidsniveau (uitnodiging op thema)
- **Expertisecentrum PZ**
Voorzitter van het Expertisecentrum Palliatieve Zorg Noordoost-Nederland
- **Groninger Gemeenten**
Vertegenwoordiging op beleidsniveau namens de Groninger gemeenten
- **GHC**
Kaderarts palliatieve zorg
- **Hospices, Bijna-Thuis-Huizen en VPTZ**
Vertegenwoordiging op bestuurlijk niveau vanuit 1 van de organisaties

- **IKNL**
Adviseur palliatieve zorg
- **Menzis**
Vertegenwoordiging op directie- of beleidsniveau
- **Thuiszorg**
Directeur, manager of beleidsmedewerker vanuit 2 thuiszorginstellingen
- **Verstandelijk gehandicaptenzorg**
Vertegenwoordiging op directie- of beleidsniveau vanuit 1 zorginstelling
- **V&V**
Vertegenwoordiging op directie- of beleidsniveau vanuit 2 zorginstellingen
- **Ziekenhuizen**
Vertegenwoordiging op directie- of beleidsniveau of voorzitter PAT vanuit 2 ziekenhuizen
- **Zorgbelang**
Vertegenwoordiging

3

Highlights uit 2019

3.1 Borgen van de kwaliteit

De netwerken hebben meerdere functies te vervullen om bij te dragen aan het realiseren van goede zorg voor iedere patiënt in de palliatieve fase en zijn naasten die past bij zijn behoefte, die hem ondersteunt om zelf de regie te houden en die ongeacht plaats of tijd verleend wordt.

De implementatie van het Kwaliteitskader palliatieve zorg, haar motto's en de daaruit voortvloeiende thema's zijn daarbij het uitgangspunt.

In dit kader past het tekenen van alle bestuurders van herziene [convenant](#) uit 2008, een document met als uitgangspunt de patiënt in de palliatieve fase en zijn naaste. Op 7 november is dit op feestelijke wijze gedaan.

De zelfevaluatie palliatieve zorg

Met de komst van het Kwaliteitskader is ook de zelfevaluatie gekomen. De netwerkleden hebben uitgesproken binnen hun organisaties aan de slag te willen met de zelfevaluatie palliatieve zorg. Inmiddels zijn 3 thuiszorgorganisaties gestart, 5 V&V organisaties en 2 in voorbereiding, 1 ziekenhuis en 3 organisaties voor de verstandelijk gehandicaptenzorg. Het werken met de zelfevaluatie heeft onder andere geleid tot het afgeven van een signaal aan PZNL om werk te maken van de integratie van het kwaliteitskader verpleeghuiszorg en het kwaliteitskader palliatieve zorg.

3.2 Informeren en publieksbijeenkomsten

In 2018 is afscheid genomen van de cafés doodgewoon. De werkgroep deskundigheidsbevordering en publieksinformatie heeft zich gebogen over een andere vorm en inhoud. Deze heeft als pilot gedraaid in samenwerking met Zorgbelang Groningen. De bijeenkomst is geëvalueerd door de bijna 40 deelnemers en aangepast. De bijeenkomst wordt breed onder de aandacht gebracht bij allerlei groepen.

De netwerkleden hebben zoveel als mogelijk de publiekscampagne van VWS www.over-palliatievezorg.nl via de brochure onder de aandacht gebracht.

Ook in 2019 is weer de PalvoorU breed verspreid onder patiënten, naasten en mantelzorgers.

Tevens wordt gebruik gemaakt van de themaboekjes om patient en naaste informatie te geven over palliatieve zorg.

De netwerksite wordt zoveel mogelijk gevuld met actuele informatie. www.netwerkpalliatievezorg.nl/groningen
Aandachtvelders worden drie keer per jaar geïnformeerd door een nieuwsbrief.

Via de PalliArts-app hebben zorgverleners dagelijks actuele informatie over beschikbare bedden in de bijna thuishuizen en units palliatieve zorg binnen de verpleeghuizen.

3.3 Coördinatie en continuïteit

Transmuraal Zorgpad

Veel gaat goed, veel kan beter. In 2019 heeft, op basis van meerdere signalen vanuit de netwerken, de provinciale regiegroep uitgesproken in 2020 het zorgpad palliatieve zorg te willen ontwikkelen, inclusief inzetbaarheid van post-HBO verpleegkundigen palliatieve zorg.

Ambulancedienst

Eerste stappen om te komen tot samenwerkingsovereenkomsten tussen ziekenhuis-DDG-huisarts en ambulancedienst zijn gezet.

PaTz

De ontwikkeling van PaTz-groepen gaat langzaam. Binnen Groningen zijn nu drie PaTz groepen actief, te weten in Veendam, Scheemda en Hoogezand.

De klusploeg

De klusploeg heeft in twee bijeenkomsten, op 29 oktober en 12 november, aan de uitvraag Intensieve zorg gewerkt. De uitkomsten worden in 2020 in acties uitgezet.

PPTG

Het multidisciplinaire Provinciaal Palliatief Team Groningen (PPTG) is opgericht door en bestaat uit zorgprofessionals van de drie Groninger Netwerken Palliatieve Zorg. Het PPTG is 24/7 beschikbaar voor consultatie: bel 088-1232455. Het PPTG adviseert en ondersteunt professionele zorgverleners, maar neemt de zorg niet van hen over.

Proactieve zorgplanning

Het PPTG heeft proactieve zorgplanning ontwikkeld. Proactieve zorgplanning is aan de orde bij patiënten waarbij de palliatieve zorgfase is aangebroken. Samen met patiënt en naasten wordt besproken welke wensen er zijn en deze wensen worden vertaald in een proactief zorgplan.

PPTG congres

1 november heeft het PPTG haar tweejaarlijks congres georganiseerd: Palliatieve zorg werkt! Meer dan 300 deelnemers hebben een dag met een zeer gevarieerd programma gevolgd.

Consulten 2019

In 2019 heeft het PPTG 173 consulten gegeven.

4

Leren en verbeteren

Goede dementiezorg is palliatieve zorg

Vanwege het succes in 2018 hebben we de workshops van het symposium Goede dementiezorg is palliatieve zorg nogmaals aangeboden. 200 zorgverleners hebben hier gebruik van gemaakt.

Doelgroep paramedici

De werkgroep paramedici en palliatieve zorg heeft in juni een werkconferentie georganiseerd voor de drie paramedici van de drie noordelijke provincies. De ongeveer 60 deelnemers hebben input gegeven aan de werkgroep wat verder ontwikkeld zou moeten worden op het gebied van de palliatieve zorg. De werkgroep is begonnen met de voorbereiding van een bijscholing voor de verschillende bloedgroepen als diëtisten, fysiotherapeuten, oefentherapeuten, logopedisten en ergotherapeuten.

Doelgroep verstandelijk gehandicaptenzorg

15 november is het eerste symposium georganiseerd voor de medewerkers van de verstandelijk gehandicaptenzorg. 160 deelnemers hebben kennisgemaakt met diverse producten die ontwikkeld zijn voor deze sector. Voor 2020 staat een beleidsdag voor de behandelteams gepland.

Basisscholingen palliatieve zorg

De met elkaar ontwikkelde basisscholingen palliatieve zorg voor verzorgenden en voor verpleegkundigen, als ook de scholing vakinhoudelijk leiderschap, speciaal voor de aandachtvelders palliatieve zorg, zijn meerdere keren gegeven:

- eenmaal de basisscholing voor verzorgenden, in totaal 12 deelnemers
- tweemaal de basisscholing palliatieve zorg voor verpleegkundigen, in totaal 31 deelnemers
- driemaal de scholing voor de aandachtsvelder palliatieve zorg, twee voor verpleegkundigen 23 deelnemers en een voor verzorgenden 11 deelnemers.

Daarnaast zijn er twee organisaties geweest die scholingen in-company hebben gegeven. De Leyhoeve de basiscursus. En ZINN, voor twee groepen de scholing vakinhoudelijk leiderschap voor alle aandachtvelders.

5 Overige

Koppelbedden via Roparun

Meerdere organisaties hebben via de drie netwerken koppelbedden aangevraagd bij Roparun en deze ook gekregen, te weten acht tien bedden voor zes organisaties binnen de gehele provincie. In diverse media is het nieuws opgepakt.

Samenwerking

Fibula is de belangenbehartiger van de Netwerken Palliatieve Zorg. Fibula is ervan overtuigd dat door interdisciplinaire en regionale samenwerking de palliatieve zorg daadwerkelijk kan verbeteren. Zij ondersteunt netwerken en de netwerkcoördinatoren hierbij. Fibula staat voor verdere professionalisering en verbindt hen met elkaar om de onderlinge samenhang te vergroten. Zij organiseert hiertoe viermaal per jaar een themabijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen netwerkcoördinatoren elkaar ontmoeten en kennis en ervaringen met elkaar uitwisselen.

Palliatie aanvragen

Binnen de provincie zijn binnen het palliatie programma twee aanvragen gedaan. Te weten binnen netwerk Zuidoost voor hospice Sint Maartenhuis in Winschoten voor het project CURA. Binnen netwerk centraal is voor Stichting Sprank een aanvraag gedaan voor de gereedschapskist voor de VG. In februari 2020 horen we of de aanvragen zijn gehonoreerd.

Geestelijke zorg thuis

Vanaf eind februari 2019 zijn de netwerken palliatieve zorg gestart met de uitvoering van geestelijke verzorging in de eerste lijn (gv-el) of liever geestelijke verzorging thuis.

Kaders

VWS geeft ruimte aan de palliatieve netwerken en hun penvoerders om naar eigen inzicht de geestelijke verzorging eerstelijns vorm te geven, binnen de kaders van de subsidieregeling. Het inhoudelijke kader wordt gevormd door de benoemde doelgroep:

- mensen in de palliatieve fase van hun ziekteproces
- mensen van 50 jaar en ouder (en hun naasten)

Verder heeft VWS samen met enkele vertegenwoordigers uit het veld drie subsidiabele categorieën benoemd die voor subsidie in aanmerking komen:

- consulten
- deelname aan MDO
- verzorgen van scholing.

De subsidie staat alleen bekostiging van deze activiteiten toe. Daarnaast mogen penvoerders 2/7e deel van de beschikbare subsidie gebruiken voor de opzet en inrichting. Voor de uitvoering van de subsidieregeling, in het kort de opzet en inzet van gv-el, hebben de penvoerders van de palliatieve netwerken Groningen en Drenthe-Steenwijkerland besloten om samen te werken. Om de eerstelijns geestelijke verzorging uit te werken is per 1 juni 2019 een projectleider aangesteld. Dit is Geert van der Velde. De resultaten tot nu zijn te lezen op de website van het netwerk:

Dit jaarbericht is een product van het netwerk palliatieve zorg Groningen.

Tekst: Jacqueline Tijhaar

Redactioneel advies: leden netwerk palliatieve zorg Groningen

Vormgeving: Richard Kok, Vormplus

maart 2020